

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Värmlands län

Juni 2018

Ett samarbete mellan:

företagarna

Swedbank och
Sparbankerna

Innehåll

Om Småföretagsbarometern	3
<i>Nettotal och konjunkturindikatorn</i>	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Värmlands län.....	4
Det ekonomiska läget och näringslivet i Värmlands län.....	5
<i>Näringslivet i Värmlands län</i>	5
Småföretagsbarometern – Värmlands län.....	7
<i>Konjunkturindikatorn</i>	7
<i>Sysselsättning</i>	9
<i>Orderingång</i>	10
<i>Tackat nej till order</i>	11
<i>Omsättning</i>	12
<i>Lönsamhetsutvecklingen</i>	13
<i>Företagens prisförväntningar</i>	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion	14
Slutsatser och utmaningar för företagsklimatet	17

Om Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande 12 månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst 1 och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Swedbank och
Sparbankerna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalen för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Värmlands län

- **Småföretagskonjunkturen** är fortsatt god i Värmland, men har mattats av sedan i fjol. Utfallet i konjunktorens utveckling blev därmed inte på den höga nivå som företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är en återhämtning i konjunkturen och att tillväxttakten ska öka.
- **Sysselsättningstillväxten** är fortsatt positiv i Värmland, men tillväxttakten har för andra året i rad mattats av och länets tillväxttakt ligger strax under riksgenomsnittet. Förväntningarna på kommande 12 månader är en så gott som oförändrad tillväxttakt.
- **Orderingången** för länets småföretag har sett en avmattning i tillväxttakten sedan fjolårets mätning. Länets tillväxttakt i orderingången är lägre än riksgenomsnittet. Företagen har reviderat sina förväntningar gällande orderingången och tror nu på en mer försiktig ökning av tillväxttakten.
- **Omsättningstillväxten** är fortsatt positiv i länet, men tillväxttakten avtar i årets mätning. Totalt sett tror företagen i Värmland på en tilltagande omsättningstillväxt de kommande 12 månaderna.
- **Tillväxten av lönsamheten** har ökat marginellt de senaste 12 månaderna för företagen i Värmland. I förra årets Småföretagsbarometer förutspådde företagarna att lönsamhetsutvecklingen skulle nå historiska rekordnivåer. I årets rapport ser vi att utfallet blev lägre än förväntat. Företagen i Värmland tror på en ökad lönsamhet i nivå med riksgenomsnittet under de kommande 12 månaderna.
- Företagen i Värmlands län upplever sämre möjligheter att växa än i fjol. I länet uppger 62 procent av företagen att de har **goda utsikter att expandera på sikt**. Samtidigt är det omkring 8 av 10 företag som vill växa.
- **Det främsta tillväxthindret** i Värmlands län är bristen på lämplig arbetskraft. Tuff konkurrens och höga arbetskraftskostnader är också betydande tillväxthinder för Värmlands småföretag.

Det ekonomiska läget och näringslivet i Värmlands län

Inledningen av 2018 präglas av en fortsatt god konjunkturutveckling för de svenska småföretagen med en fortsatt vilja att anställa och expandera. En bidragande faktor är konjunkturutvecklingen i omvärlden och i Europa vilket driver på den svenska exporten. Inte minst OECD-länderna har haft en stark tillväxt i industriproduktionen under det gångna året. För första gången på drygt tio år är dessutom hela Europa i en relativt stark tillväxt samtidigt. Flera av de östeuropeiska länderna visar mycket starka ökning av bruttonationalprodukten, BNP.

Den svenska exporten och konjunkturutvecklingen drivs också på av en svag krona. Samtidigt som den svaga kronan gynnar exportföretagen utmanas många importerande företag med fallande marginaler, i synnerhet inom detaljhandeln där möjligheterna att höja priserna ut mot konsument ofta är begränsade.

Näringslivets investeringar ökar också i takt med kapacitetsutnyttjandet. Den positiva bilden har återkommande bekräftats av en fortsatt optimism hos företagen, även om allt fler tecken tyder på att högt ställda förväntningar om konjunkturutvecklingen inte har införlivats. Allt fler företag upplever också att det är svårt att finna lämplig kompetens och bristen på arbetskraft är stor i en rad branscher. Trots detta har vi sett relativt begränsade löneökningarna och inflationen har inte stadigt nått upp till målnivån på 2 procent.

Svårigheter för växande företag att rekrytera och anställa är ett betydande tillväxthinder för småföretagen samtidigt som kostnaderna för att anställa är höga relativt våra konkurrentländer. Om kompetensförsörjningen, som det ser ut, fortsätter att dämpa företagets tillväxtmöjligheter så riskerar det leda till att konjunkturläget mattas av.¹

Förändrade amorteringsregler kombinerat med osäkerhet gällande ränteutvecklingen och bristen på lämplig arbetskraft i byggsektorn har också bidragit till att bostadsmarknaden har kylts av något, i synnerhet i storstadsregionerna. Att internationella investerare börjar bli bekymrade för den svenska bostadsmarknaden syns bland annat i värdet på kronan som har försvagats ordentligt den senaste tiden. Oro på bostadsmarknaden och en hastig inbromsning av bostadsbyggandet riskerar att få en negativ inverkan även på andra sektorer om investeringstakten hos företag och hushållen faller tillbaka.

Mycket tyder på att förväntningsbilden av konjunkturläget håller på att förändras.

Valåret 2018 riskerar att bli inledningen på en svagare konjunkturutveckling. Småföretagens vilja och möjligheter att expandera och anställa blir då än viktigare för att möta samhällsutmaningarna framöver. Oavsett konjunkturläge så är förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande avgörande för företagets långsiktiga tillväxt.

Näringslivet i Värmlands län

Näringslivet i Värmlands län består av företag verksamma inom en rad olika sektorer. Tillgången på järnmalm har bäddat för regionens traditionella tillverkningsindustrier inom verktygsstål. Även skogen är en resurs som bidragit till att utveckla marknadsledande verksamheter och kompetens kopplad till pappers- och massaindustrin. Den traditionella industrin behåller en betydande ställning och runt den har även andra branscher kunnat växa

---

¹ Samtidigt som arbetslösheten har minskat så består tudelningen på arbetsmarknaden, inte minst arbetslöshetsgapet mellan inrikes och utrikes födda. Det tycks som att den svenska arbetsmarknadsmodellen är problematisk när det handlar om att skapa nya vägar in på arbetsmarknaden. Sverige har lägst andel låglönejobb i EU och den största skillnaden i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda enligt OECD. Se bl.a. OECD 2010.

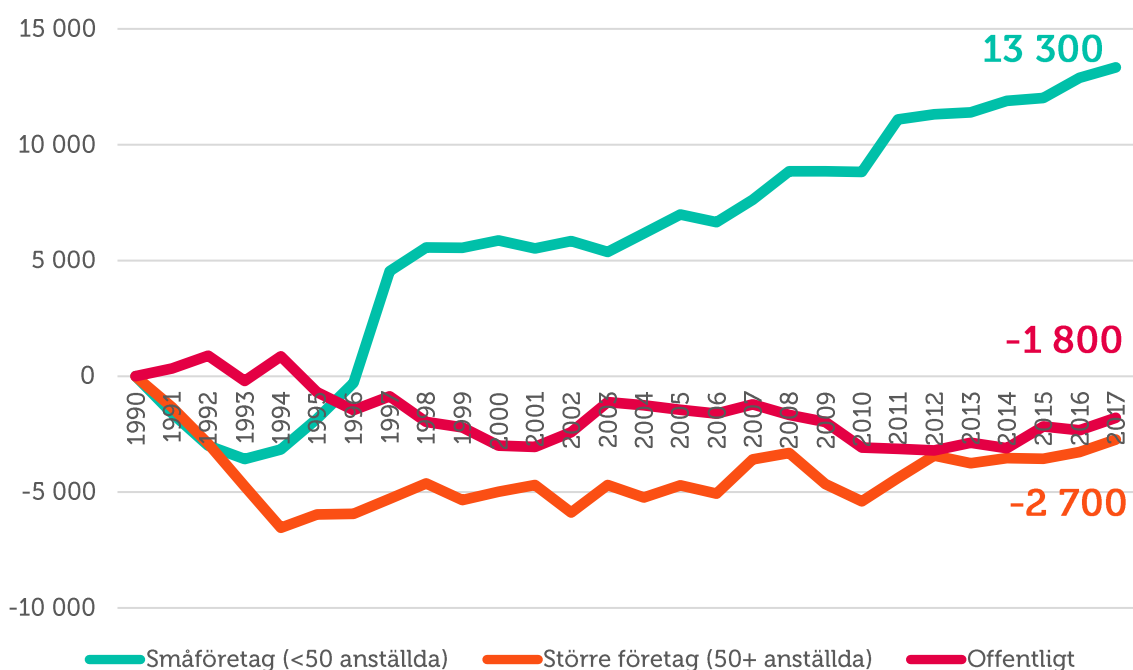
sig starka. Tyngdpunkten ligger på verksamheter kopplade till papper och massa, förpackningar, stål och verkstad samt IT och telekom. Även handel och besöksnäring med relaterade verksamheter växer i termer av företag och sysselsättning.

För att näringslivet även fortsatt ska utvecklas är det viktigt med goda förutsättningar för att bo och verka i olika delar av länet. Väl fungerande arbetsmarknadsregioner med breda branschstrukturer och goda möjligheter i arbetslivet är avgörande och tillgänglighet liksom samverkan är avgörande faktorer.

Den lokala näringslivspolitikerna genom bland annat Länsstyrelsen arbetar för att skapa en ekonomiskt hållbar utveckling och öka sysselsättningen och uppmuntrar näringslivet att arbeta med frågor som rör jämställdhet, miljö och integration. Detta förutsätter ett brett samarbete mellan näringsliv, kommuner och andra organisationer. Dialogen med och inom näringslivet är avgörande för att stärka näringslivets framtida förutsättningar.

Figur 1 visar tydligt att det är de mindre, växande företagen som står för sysselsättningstillväxten i Värmlands län.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Värmland län sedan 1990 (källa: SCB)²

² Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

Småföretagsbarometern – Värmlands län

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

I Småföretagsbarometern redovisar vi Värmlands läns utveckling vad gäller sysselsättning, orderingång och omsättning för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet.

Konjunkturen är fortsatt god i Värmland. Det sammanlagda nettotalet för konjunkturindikatorn har i årets mätning dock mattats av jämfört med i fjol då länets nettotal var högre än riksgenomsnittet, 78 respektive 74.

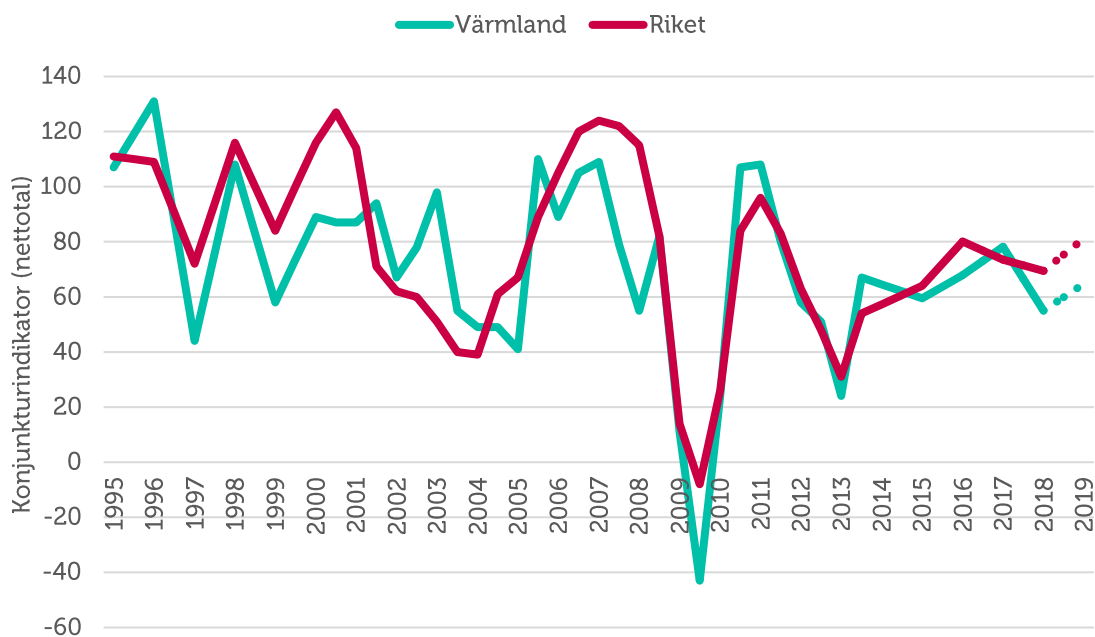
På grund av avmattningar i samtliga delfaktorer jämfört med fjolåret blir nettotalet 2018 för Värmlands län 55, vilket är lägre än riksgenomsnittet på 69. Utfallet i konjunkturindikatorn blev således inte på den höga nivå som företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Då trodde företagen på ett samlat nettotal på 97 för det kommande året. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är en återhämtning i konjunkturen till ett nettotal på 65.

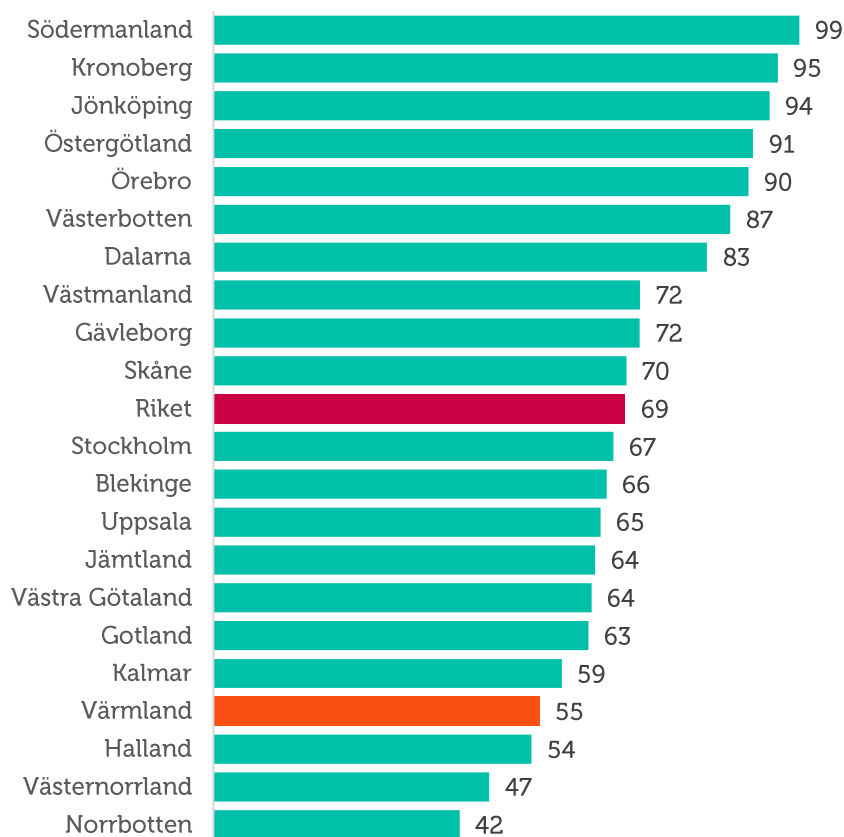
Anders Paulsson *Bankchef Swedbank Värmland*

Företagarna i Värmland är fortsatt positiva till den framtida konjunkturen men de ser också en del utmaningar, bland annat med att hitta medarbetare med rätt utbildning och kompetens. Detta kan komma att hindra tillväxten, både för företagen själva och för länet som helhet.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Värmlands län och riket 1995-2018

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (netttotal) 2018

Sysselsättning

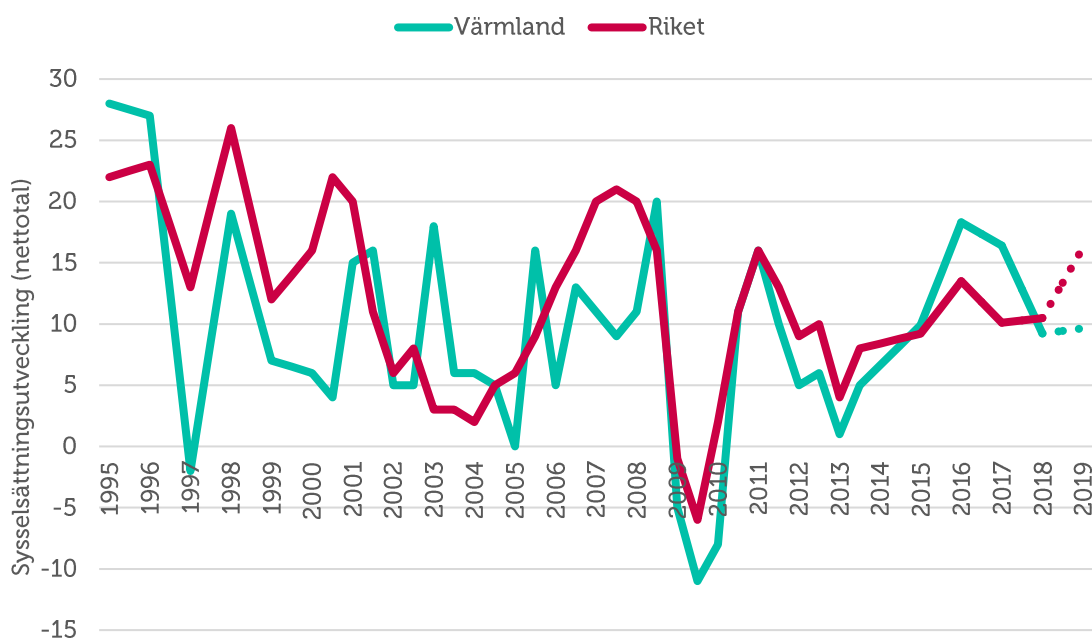
Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett nettotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Sysselsättningstillväxten är fortsatt positiv i Värmland, men tillväxttakten har för andra året i rad mattats av. Totalt uppger ungefär var femte, 19 procent, företag i länet att de har ökat sin personalstyrka under året medan 10 procent av företagen minskat antal medarbetare. Det sammanvägda nettotalet för sysselsättningstillväxten är 9 i Värmlands län, vilket är en minskning sedan i fjol då nettotalet var 16. För riket som helhet är sysselsättningstillväxten oförändrat kvar på nettotalet 10, vilket innebär att Värmland placerar sig precis under riksgenomsnittet.

Även om tillväxten är positiv i länet blev utfallet en lägre tillväxttakt i sysselsättning än vad företagen förväntade sig i förra årets mätning. Den främsta orsaken till det är att fler företag än förväntat tvingats till personalneddragningar. Det är också något färre som har ökat antalet anställda, vilket kan bero på att företagen haft svårt att hitta personal med rätt kompetens.

Prognosen inför de kommande 12 månaderna är att tillväxttakten i sysselsättningen kommer att vara kvar på en likartad nivå, om än marginellt högre. Av länets företag tror 16 procent på ett ökat antal medarbetare samtidigt som 6 procent tror på en minskad personalstyrka, vilket ger ett förväntat nettotal på 10.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Värmlands län och riket 1995-2018

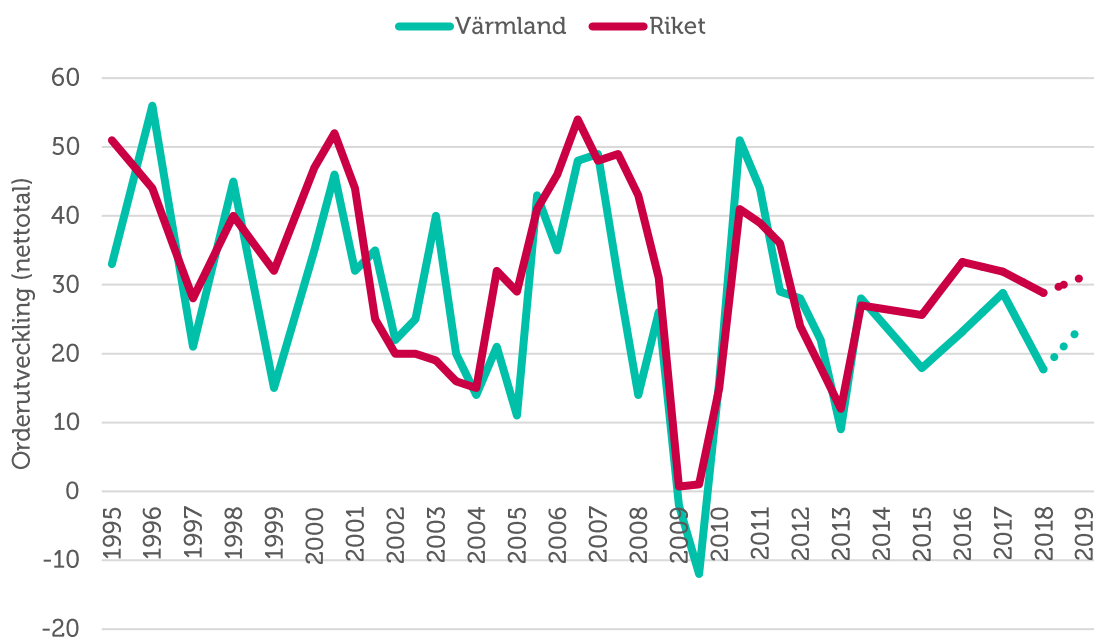
Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Tillväxttakten i orderingången för länets småföretag har mattats av sedan fjolårets mätning. Nettotalet år 2017 var 29 vilket i årets mätning har minskat till 18. Länet ligger således under riksgenomsnittets nettotal på 29. Orderingången har ökat i 39 procent av länets företag medan den har minskat i 21 procent av dem.

Utvecklingen av orderingången förväntas tillta, 34 procent tror på en ökad orderingång samtidigt som 10 procent tror på en minskad orderingång under de kommande 12 månaderna. Förväntningarna (netttotal 24) är lägre än i fjol då företagens tro på en ökad tillväxttakt i orderutvecklingen gav ett nettotal på 34.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Värmlands län och riket 1995-2018

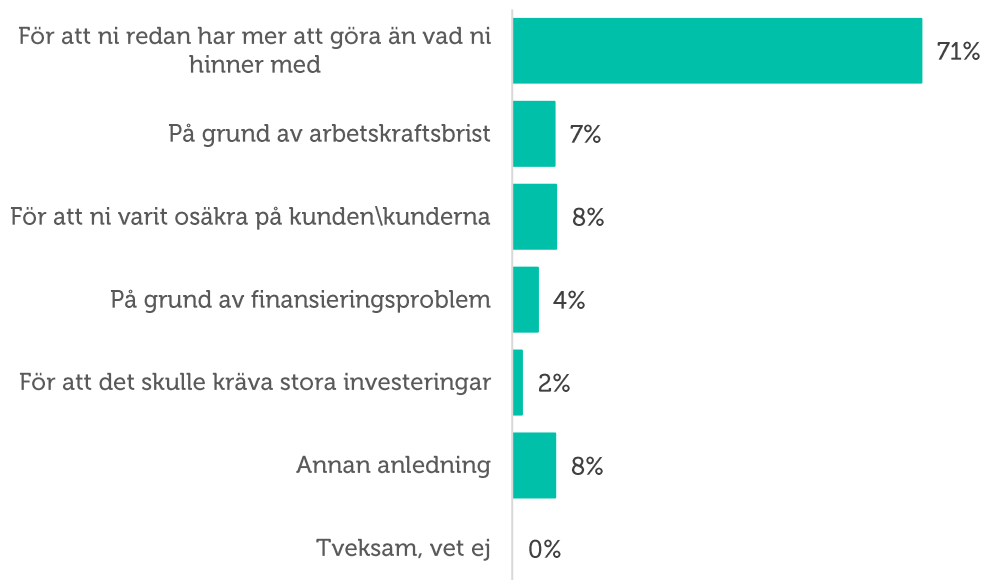
Tackat nej till order

Konjunkturläget såväl i Värmlands län som Sverige är i stort gott. Men när tiden inte räcker till, om personal saknas, eller då finansiering saknas till nödvändiga investeringar kan många företag tvingas tacka nej till order. Av länets småföretagare har 33 procent tackat nej till order under det senaste året, vilket är en lägre andel jämfört med förra årets mätning (49 procent). Detta gör att länet även detta år placerar sig under riksgenomsnittet där 42 procent av landets småföretagare har tackat nej till order det senaste året.

Av de som tackat nej till order anger hela 71 procent att den huvudsakliga anledningen är att de redan har mer att göra än de hinner med. Detta är en betydande ökning sedan i fjol då 52 procent av företagen gav samma svar, det är även en större andel än något annat län i Sverige, bortsett från Gävleborgs län som ligger på ungefär samma andel.

Att tacka nej till order på grund av arbetskraftsbrist, exempelvis kompetens- eller matchningsproblem, är fortsatt en av de främsta anledningarna, men denna orsak har minskat i andel jämfört med i fjol och ligger under riksgenomsnittet. Som vi kommer att redogöra för senare i texten upplever en stor andel företag i Värmland kompetensbrist som främsta tillväxthinder, vilket kan förklara varför företagen i länets kapacitetsbrist är den överlägset främsta anledningen till att företagen tvingas tacka nej till order.

Figur 6 Tackat nej till order

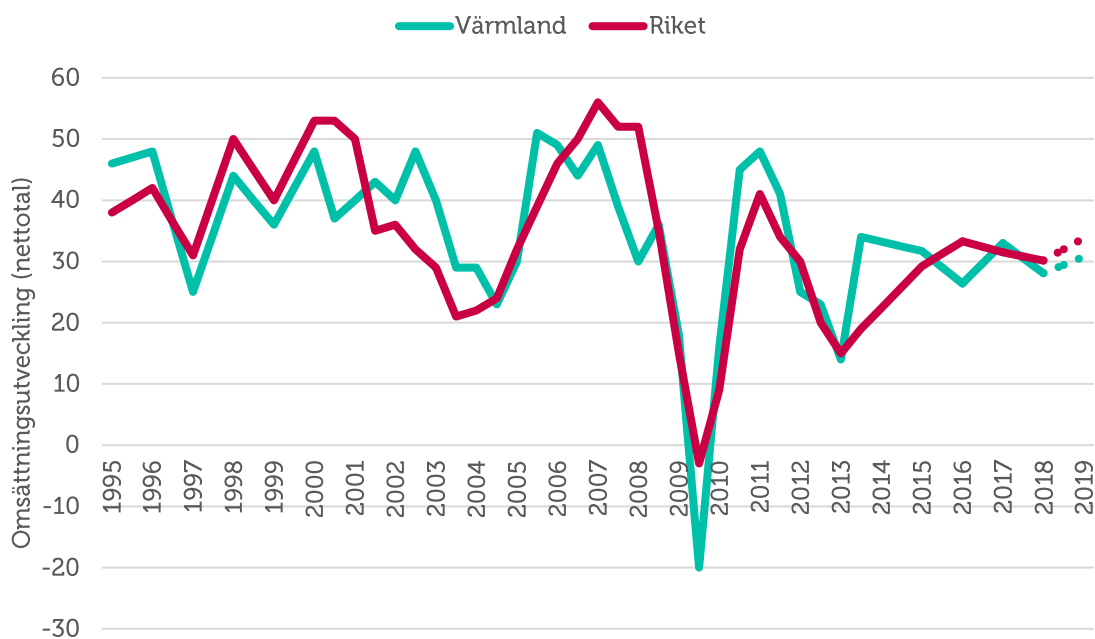
Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i Värmlands län ökade i fjolårets rapport jämfört med 2016, från nettotal 26 till 32. Omsättningsutvecklingen är fortsatt positiv i länet, men tillväxttakten avtar i årets mätning jämfört med i fjol. Bland Värmlands företag har 46 procent under de senaste tolv månaderna haft en ökad omsättning medan 18 procent minskat sin omsättning. Detta ger ett sammanvägt nettotal för omsättningstillväxten på 28, vilket är strax under riksgenomsnittet på 30.

Totalt sett tror företagen i Värmland på en tilltagande omsättningstillväxt de kommande 12 månaderna som gör att nettotalet landar på 31, vilket är strax under de genomsnittliga förväntningarna i riket.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Värmlands län och riket 1995-2018

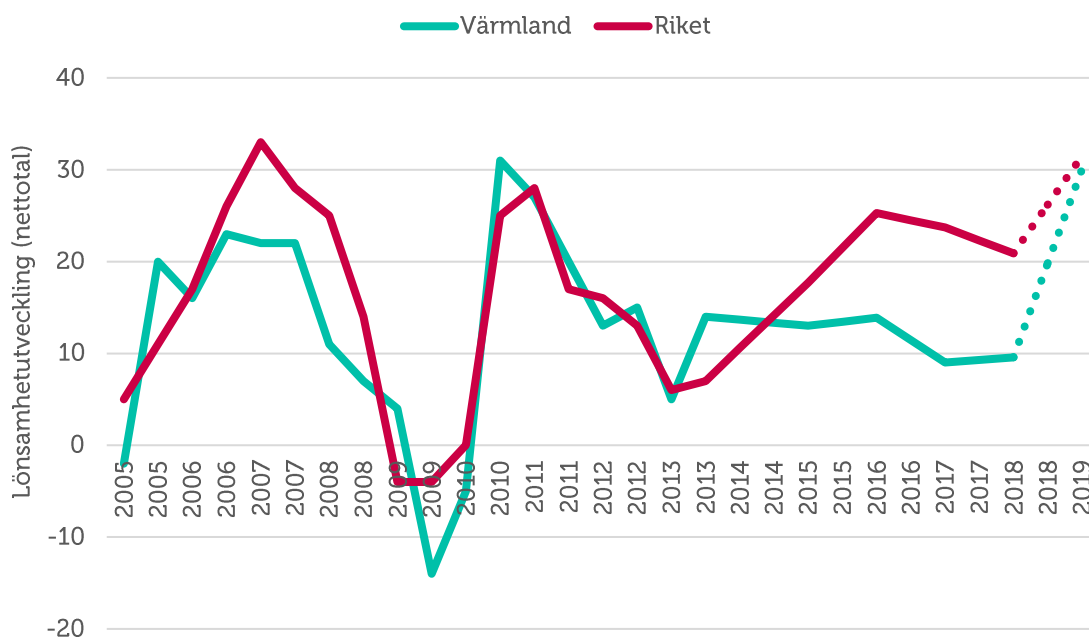

Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis hänförlig till lönsamhetsutvecklingen. De relativt dramatiska rörelserna i lönsamheten avspeglar framförallt hur småföretagen påverkas av den internationella konjunkturen men också av svängningar i den inhemska ekonomin. I förra årets Småföretagsbarometer förutspådde företagarna att lönsamhetsutvecklingen skulle nå historiska rekordnivåer. Nettotalet förväntades landa på 31. Som figur 8 visar blev utfallet inte riktigt som förväntat. Tillväxten av lönsamheten i Värmlands län motsvarar i år ett nettotal på 10, jämfört med fjolårets 9. Av samtliga företag i länet har 31 procent haft en förbättrad lönsamhet medan 21 procent haft en försämrad lönsamhet i verksamheten.

Trots en låg tillväxttakt innebär ett nettotal över 0 att lönsamheten totalt sett förbättrats i Värmlands företag. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är att denna svaga tillväxttakt ska återhämta sig. Företagen i Värmland tror på en ökad lönsamhet i nivå med riksgenomsnittet, där 42 procent av dem tror på en ökad lönsamhet. Nettotalet för lönsamhetstillväxten förväntas bli 30.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Värmlands län och riket 2005-2018

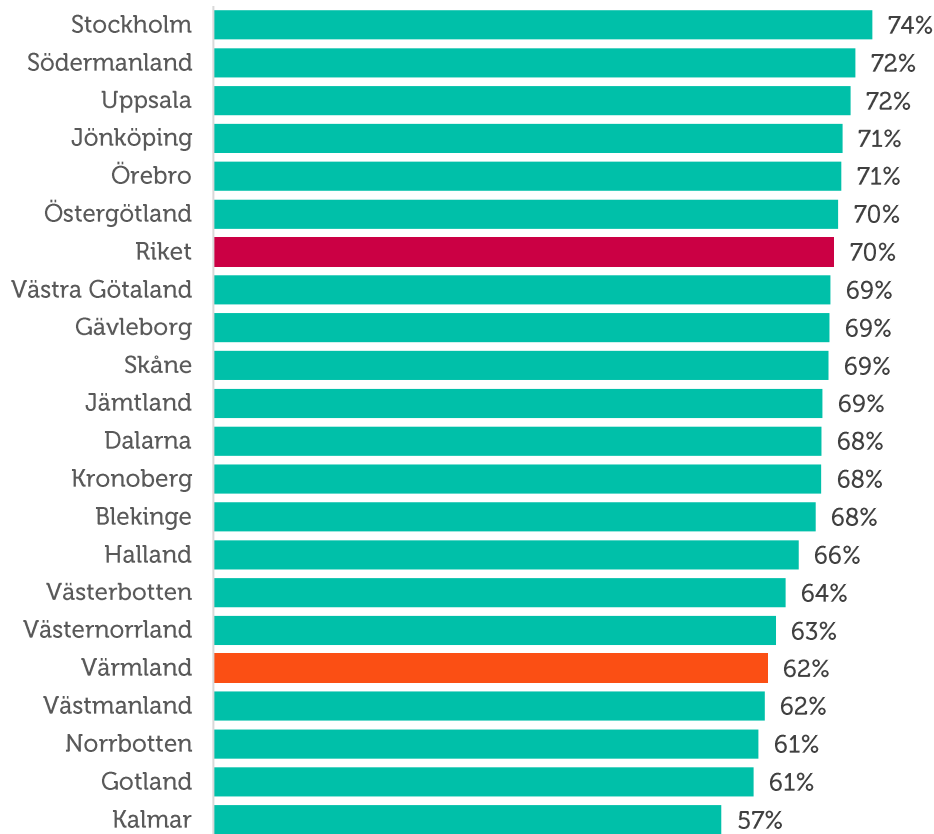
Företagens prisförväntningar

Förväntningarna på prisutvecklingen bland Värmlands företag är högre än genomsnittet för riket. I länet räknar 44 procent av företagen med att kunna höja priserna kommande år och endast 3 procent förväntar sig lägre försäljningspriser. Riksgenomsnittet ligger på 41 procent.

Expansionsutsikter och hinder för expansion

Företagen i Värmlands län upplever sämre möjligheter att växa än i fjol. I år uppger 62 procent att de har goda utsikter att expandera på sikt, jämfört med fjolårets 66 procent. Samtidigt är det omkring 8 av 10 företag som vill växa.

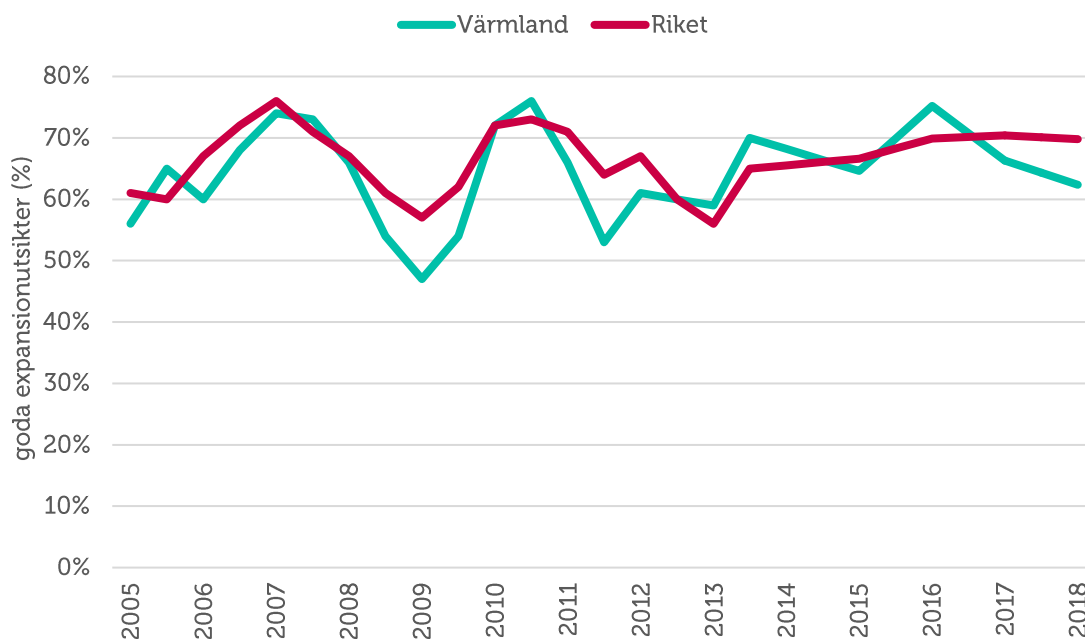
Anna Hedberg *Regionchef Värmland*

Våra värmländska småföretag visar fortsatt positiv tillväxt och utveckling och rentav 71 % av företagen har varit tvungna att tacka nej till order som man inte hinner med. Precis som tidigare år ligger konjunktornivån i Värmland något lägre än riksgenomsnittet och tydligast ser vi det på småföretagens förväntningar om omsättning, order och lönsamhet.

Det kommer alltfler signaler på att vi nu ser toppen på konjunkturcykeln för denna gång. Andelen företagare i Värmland som ser tillväxtmöjligheter har minskat från 66 % i fjol till 62 % i år.

I listan över tillväxthinder toppar fortfarande toppar ”svårt att hitta lämplig arbetskraft”, tätt följt av ”tuff konkurrens”.

Figur 9 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Värmlands län och riket 2005-2018

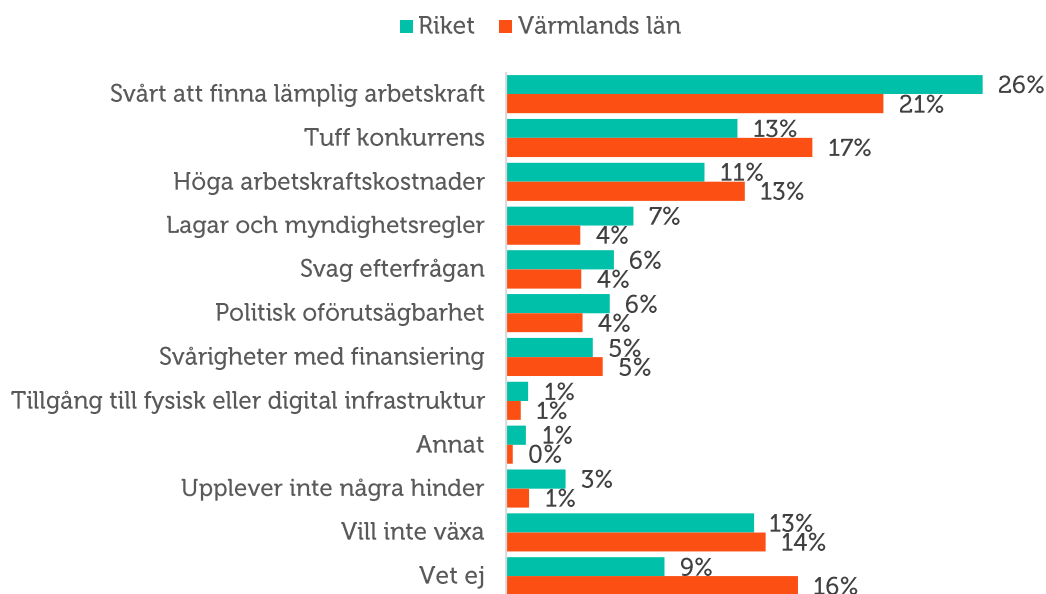

Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret som Värmlands småföretag upplever. Var femte företag uppger detta som största expansionshinder. Motsvarande andel för riksgenomsnittet är 26 procent. Det finns flera orsaker till rekryteringssvårigheterna. Men i dagens konjunkturläge är det inte framför allt för höga lönekrav eller kostnaden för att anställa som skapar de största problemen. De största utmaningarna ligger i matchningen. Företagen hittar inte personer med rätt utbildning och erfarenhet.

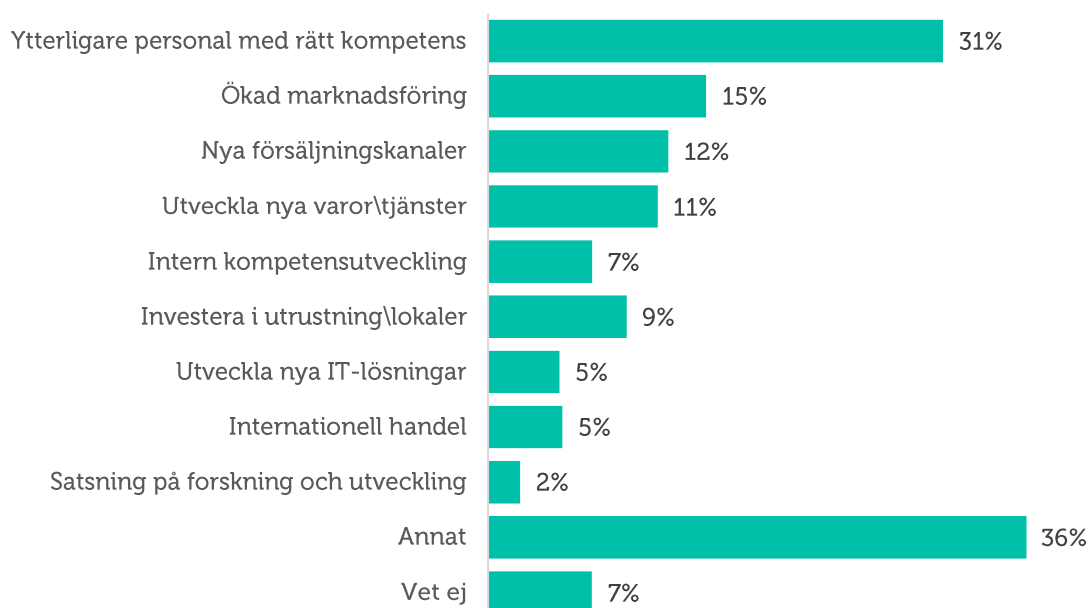
Tuff konkurrens är också ett betydande hinder för företagen i Värmland, 17 procent av företagen upplever detta som största expansionshinder. I årets Småföretagsbarometer har vi bitt företagen specificera vilken typ av konkurrens de upplever. I svaren som är angivna för riket som helhet svarar vart tredje företag, som uppgett att de upplever tuff konkurrens som ett tillväxthinder, att konkurrensen kommer från nya försäljningskanaler. Detta är sannolikt en konkurrens som även företagen i Värmlands län upplever. I figur 12 ser vi att företagen i länet bedömer just nya försäljningskanaler som viktiga för företagets tillväxt.

Höga arbetskraftskostnader ses som ett större tillväxthinder för företagare i Värmland än för riksgenomsnittet.

Figur 10 Tillväxthinder enligt företagen i Värmlands län och i riket 2018 (procent)

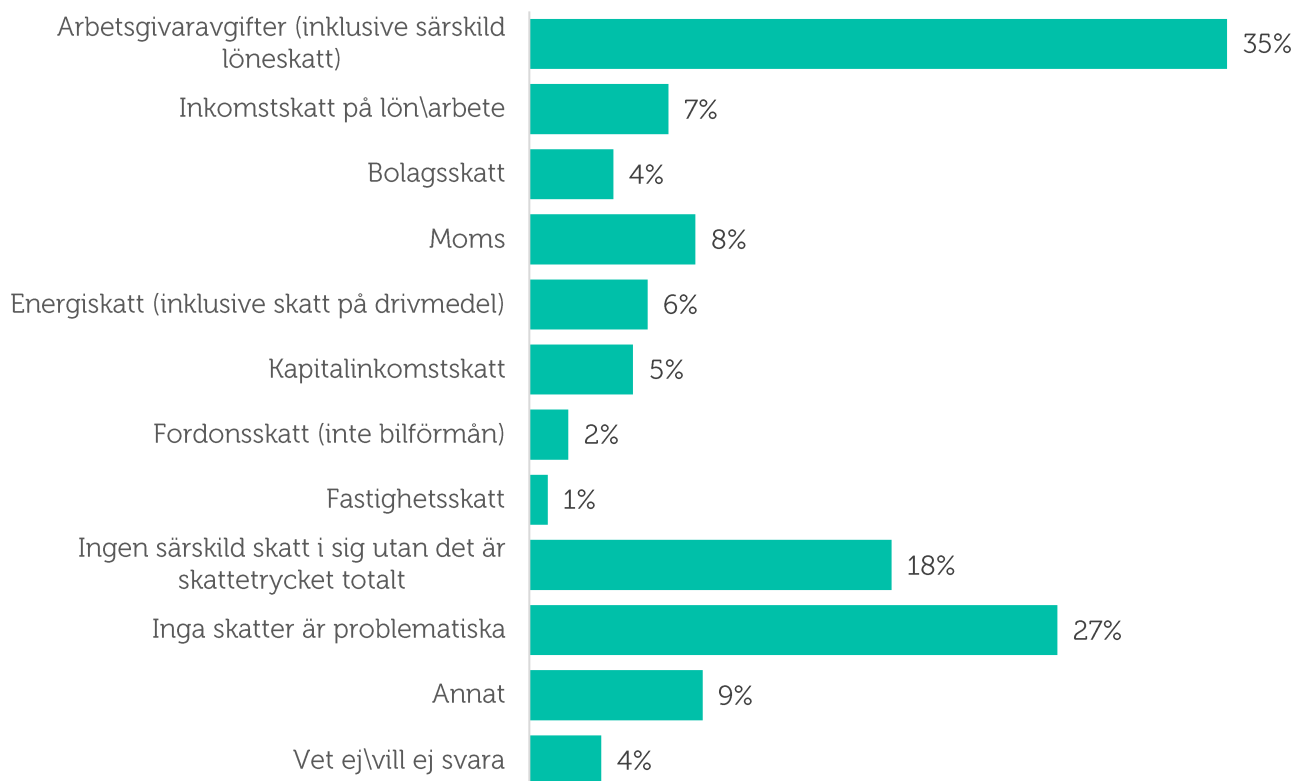

Figur 12 Vilka faktorer bedömer ni som viktiga för att företaget ska kunna växa?

Tittar vi specifikt på skatteområdet (Figur 13) ser vi att det framförallt är arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget. Till detta kommer också moms samt inkomstskatt på lön/arbete. Dessa skatter anses dock i mindre grad utgöra ett hinder för tillväxten i företaget. Omkring var fjärde företag anser inte att skatter utgör ett hinder för utvecklingen av företaget.

Figur 13 Om det finns skatter som du upplever utgör hinder för er att driva ert företag på önskat sätt, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

Henrik Lindqvist ***SBL Verktygs AB***

Vi har haft en mycket positiv utveckling senaste året/åren och det går fortfarande väldigt bra, men vi börjar så smått märka av början på en avmattning eftersom trycket inte är lika stort.

Att vi verkar på en internationell marknad gör säkert att vi tidigt ser när världskonjunkturen börjar stanna av och givetvis kommer det även få effekt på företagen i Värmland.

Det största hindret för tillväxt för oss och företag i branschen just nu är den svaga svenska kronan, eftersom vi har inköp i både EUR och USD.

Slutsatser och utmaningar för företagsklimatet

Den svenska konjunkturen har fortsatt att utvecklas väl under det senaste året. Framförallt företagen i tillverknings- och exportsektorn upplever en fortsatt god konjunktur. Men nu finns tydliga tecken på att toppen kan ha passerats. För andra året i rad sjunker den samlade konjunkturindikatorn och den ligger nu under det historiska genomsnittet på netttotal 69 jämfört med historiska genomsnittet på 76. Företagen har också reviderat sina förväntningar och ser nu mindre positivt på utvecklingen framöver. Framförallt har förväntningarna på orderingången fallit tillbaka.

Konjunkturen är fortsatt god i Värmland, men det sammanlagda nettotalet för konjunkturindikatorn har i årets mätning mattats av jämfört med i fjol. På grund av avmattningar i samtliga delfaktorer jämfört med fjolåret blir nettotalet 2018 för Värmlands län 55, vilket är lägre än riksgenomsnittet på 69. Utfallet i konjunkturindikatorn blev således inte på den höga nivå som företagen förväntade sig i fjolårets rapport. Förväntningarna på de kommande 12 månaderna är en återhämtning i konjunkturen till ett nettotal på 65.

De främsta hindren för företagets tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens, höga arbetskraftskostnader och tuff konkurrens från exempelvis nya försäljningskanaler. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i Värmland har var tredje företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till varför företagen tackat nej till order är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Trots detta ser omkring sex av tio företag goda möjligheter att expandera. Årets Småföretagsbarometer visar också att företagen räknar med fortsatt god lönsamhet. Frågan är bara om företagets tillväxtplaner kommer att kunna realiseras. Det näringspolitiska arbetet bör därför under det närmaste året fokuseras på att åtgärda matchningsproblemen på den svenska arbetsmarknaden. Reformen som sänker trösklarna för att anställa behövs också för en mer inkluderande arbetsmarknad på sikt.

Konjunkturutvecklingen i omvärlden fortsätter att bidra positivt till den svenska tillväxten, men det finns också en betydande oro vilket också avspeglar sig i en svag krona. Till detta kommer också det inhemska parlamentariska läget, vilket medför en politisk oförutsägbarhet som kommer att bestå in i nästa mandatperiod. Arbetsmarknadsåtgärder, skatter och andra för konkurrenskraften viktiga frågor riskerar att hamna i långbänk med risk att nyinvesteringar och anställningar skjuts på framtiden.

Goda tillväxtförutsättningar för Sveriges småföretag oavsett i vilken bransch eller var i landet de befinner sig är avgörande för välståndsutvecklingen. Även om svensk tillväxt fortfarande är stark finns det områden där reformer skulle ha stor betydelse.

Säkra småföretagens tillgång till kompetens

Svenska småföretags svårigheter med att hitta arbetskraft med rätt kompetens har blivit allt mer akuta. Kvaliteten på det svenska utbildningssystemet måste höjas på alla nivåer och bli mer anpassat efter arbetsmarknadens efterfrågan.

Sänk kostnaden för att anställa och underlätta rekrytering

Många företag upplever att kostnaderna för att anställa är för höga. Fler vägar in i arbetslivet behövs för de grupper som idag står utanför arbetsmarknaden.

Ta ner trösklarna för att starta företag

Många svenskar funderar på att starta företag men det är betydligt färre som tar steget. Fler skulle våga förverkliga sina affärsidéer om balansen mellan risk och avkastning förbättrades. Att till exempel utveckla och anpassa trygghetssystemen för företagare skulle kunna ha en avgörande betydelse.